

# Het Nationale Toneel<sup>[12]</sup>

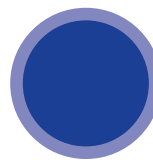
Het Nationale Toneel is het stadsgezelschap van Den Haag en een van de grote theatergezelschappen van Nederland. Het Nationale Toneel is van plan om met jeugdgezelschap Stella Den Haag te fuseren tot een toneelgezelschap dat theateraanbod brengt voor zowel volwassenen als jeugd. Aan de hand van het klassieke en moderne theaterrepertoire wil de instelling de verhalen van deze tijd vertellen, voor mensen in deze tijd. Het Nationale Toneel stelt zichzelf de opdracht aan de hand van de grote verhalen – het theaterrepertoire – de bestaansgrond van toneel in Nederland te waarborgen en te rechtvaardigen. Het wil het publiek van jong tot oud zien als een serieuze partner die zich betrokken voelt, meedenkt en meeleert.

## Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Nationale Toneel een subsidiebedrag toe te kennen van € 2.500.000.

Het Nationale Toneel is een gezelschap dat kwaliteitstheater maakt en daarmee een groot publiek in Den Haag en de rest van het land bereikt. Het heeft goede regisseurs en acteurs aan zich verbonden en het vervult zijn taken op het gebied van talentontwikkeling naar behoren. De instelling gedraagt zich als een ondernemende organisatie met een solide verdienmodel, dat echter weinig kostenefficiënt is.

Het Nationale Toneel heeft ingetekend op de functie van groot toneelgezelschap. Ook twee andere instellingen in de grote gemeenten hebben voor deze functie subsidie aangevraagd. De raad adviseert de aanvraag van Het Nationale Toneel te honoreren. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding.



€ **2.500.000**  
geadviseerd  
subsidiebedrag

€ **2.500.000**  
+  
€ **500.000**  
gevraagd  
subsidiebedrag

*De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.9 en artikel 3.10 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.*

12  
Het Nationale Toneel heeft een aanvraag ingediend als groot theatergezelschap, inclusief jeugdtheater (€3.000.000 totaal).

## Beoordeling

### Kwaliteit

#### *Theateraanbod voor volwassenen* <sup>[13]</sup>

Het Nationale Toneel is een vaste waarde in het Haagse en landelijke theaterlandschap. Het aanbod is over het algemeen van constante en voldoende tot hoge kwaliteit. Gekwalificeerde regisseurs, een groot en sterk ensemble en een uitgekiende keuze voor het repertoire staan garant voor degelijke producties die goed aansluiten op de vraag van het Nederlandse theaterpubliek. Met de benoeming van de nieuwe artistiek leider zal het artistieke beleid wellicht iets worden aangescherpt, maar niet wezenlijk veranderen. Hij heeft kwaliteiten als spelregisseur en heeft bewezen klassieke en moderne toneelstukken op een krachtige en aansprekende manier te ensceneren. De plannen voor de toekomst zijn overtuigend. De raad ondersteunt het idee om een 'toneelbibliotheek' te ontwikkelen van producties die op het repertoire blijven staan en die deels door vertrouwde regisseurs van het gezelschap worden geregisseerd. Ook het ensemble draagt bij aan de kwaliteit, continuïteit en herkenbaarheid van het gezelschap. Voor een extra uitbreiding van een kwaliteitsimpuls aan het ensemble gaat het gezelschap coproduceren met NTGent.

Het Nationale Toneel heeft de afgelopen jaren naast conventioneel kwaliteitstheater ook artistieke vernieuwing een kans gegeven. Een aantal jonge makers heeft zich bij het gezelschap op eigen wijze kunnen ontwikkelen; een van hen vertrekt nu. De komende periode investeert het gezelschap in de ontwikkeling van twee nieuwe jonge regisseurs; de raad heeft vertrouwen in de keuze die de instelling hiervoor heeft gemaakt.

### Publieksbereik

Het Nationale Toneel heeft een uitstekend publieksbereik. Van alle gesubsidieerde gezelschappen trekt het in Nederland verreweg de meeste toeschouwers. Het gezelschap zet repriseseries in als een probaat middel om een productie een groter publiek te gunnen.

De instelling heeft realistische ambities geformuleerd op het gebied van publieksbereik. De bezettingsgraad van de voorstellingen mag echter omhoog.

De instelling hanteert een goede spreidingsstrategie, waardoor verschillende typen producties afgezet worden voor verschillende typen schouwburgen.

De instelling is sterk geworteld in de standplaats en heeft daar een trouw publiek. Terecht heeft het Nationale Toneel de ambitie in de toekomst een jonger publiek te bereiken. In het activiteitenplan wordt echter niet goed uitgewerkt hoe de instelling specifiek deze doelgroep wil benaderen, los van het jongere publiek voor de voorgenomen jeugdvoorstellingen. De raad mist ook een reflectie op de diversiteit van het Haagse publiek.

### Cultureel ondernemerschap

De instelling heeft een solide financiële positie. Het Nationale Toneel gedraagt zich als een ondernemende organisatie, die op veel manieren probeert de inkomsten te vergroten. De organisatie is echter niet

<sup>13</sup> Theateraanbod op het gebied van jeugd wordt besproken bij de sector Jeugdtheater, voor het overige zijn de adviesteksten identiek.

erg kostenefficiënt; de personeelskosten per voorstelling zijn relatief hoog. De voorgenomen fusie levert opmerkelijk genoeg geen schaalvoordelen op.

Het gezelschap zet sterk in op sponsoring en andere private inkomstenbronnen en gaat hiervoor een samenwerkingsverband aan met de Koninklijke Schouwburg. De raad ondersteunt de ambities die de instelling heeft geformuleerd. Op het gebied van marketing heeft de instelling een gedegen strategie uitgezet, waardoor zij goed het publiek en de potenties in beeld heeft.

### **Educatie**

Het Nationale Toneel kiest ervoor de expertise op het gebied van educatie te bundelen. Het gaat samen met de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui een nieuw Educatief Bureau oprichten. De raad is van mening dat dit een goede manier is om educatiebeleid in Den Haag op elkaar af te stemmen en de scholen in de stad op een effectieve manier te bereiken. Maar het risico bestaat dat het artistieke beleid en het aanbod op afstand komen te staan van de educatieve programma's. Deze bundeling van activiteiten zou een groter bereik moeten sorteren dan nu in het activiteitenplan wordt genoemd.

### **(Inter)nationaal belang**

Het Nationale Toneel is een stabiele factor en speelt een onmisbare rol in het Nederlandse theaterlandschap. Het maakt producties van constante kwaliteit en heeft een groot bereik in het land. Met de komst van de nieuwe artistiek leider zal dit naar verwachting niet veranderen. Op dit moment is het niet mogelijk uitspraken te doen over het landelijk belang van NT Jong.

Het gezelschap wil de komende tijd de internationale banden versterken en meer in het buitenland spelen. De verbintenissen met NTGent en Schauspiel Köln zijn concrete stappen in de richting van een grotere internationale uitstraling.

### **Talentontwikkeling**

Het Nationale Toneel investeert op het gebied van talentontwikkeling in de diepte in plaats van in de breedte. Het gezelschap biedt een aantal jonge makers langlopende trajecten aan, waarin zij ervaring kunnen opdoen en doorstromen naar de grote zaal. In het verleden heeft die benadering zijn vruchten afgeworpen en de raad heeft vertrouwen in de nieuwe maker die Het Nationale Toneel heeft aangetrokken. Het Nationale Toneel heeft goede contacten met de Amsterdamse Theaterschool en initieert ook andere mogelijkheden voor jonge acteurs, regisseurs en vormgevers om ervaring op te doen. De raad prijst het initiatief van Het Nationale Toneel om jonge acteurs een contract voor twee jaar aan te bieden.